

<https://doi.org/10.37919/0201-419X-2025.102.15>

УДК 811.161.2'373.45.613

СУФІКСАЛЬНЕ ОСВОЄННЯ НОВІТНІХ ЗАПОЗИЧЕНЬ В УКРАЇНСЬКИХ ЗАСОБАХ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

ГОРДІЄНКО

Олеся Євгеніївна,

аспірант відділу граматики та наукової термінології,

Інститут української мови НАН України;

вул. Михайла Грушевського, 4,

м. Київ, 01001;

e-mail: lesiahordiienko@gmail.com

ORCID: 0009-0003-9310-0667

Olesia

HORDIIENKO,

Postgraduate student in the Department of Grammar and Scientific Terminology,

Institute of the Ukrainian Language of the National Academy of Sciences;

4 Mykhaila Hrushevskoho St., Kyiv

01001, Ukraine;

e-mail: lesiahordiienko@gmail.com

У статті досліджено проблеми у словотвірному освоєнні новітніх інишомовних слів, що входять або вже ввійшли до мовного простору сучасних українських засобів масової комунікації. З'ясовано особливості суфіксального творення нових похідних слів від чужомовних лексем. Визначено питомі продуктивні словотворчі суфікси, за допомогою яких утворено нові іменники, прикметники та дієслова. Виокремлено словотвірні варіанти – слова, що утворені від тих самих основ, але за допомогою різних суфіксів. Подано також гібридні лексеми, уживання яких у сучасному українському медійному дискурсі варто уникати.

Ключові слова: новітні запозичення, англізми, словотвірне освоєння, суфіксація, питомий суфікс, формант.

Стрімкий розвиток технологій, розгортання глобалізаційних процесів, пов'язаних, зокрема, і з повномасштабною війною в Україні, зумовлюють проникнення нових англійських лексем, у всі галузі – науку, техніку, медицину, економіку, туризм, освіту, журналістику тощо.

Особливу роль у поповненні лексичного складу української мови відіграють засоби масової комунікації, які надзвичайно чутливо реагують на будь-які зміни в суспільстві. Постійний пошук мовних засобів сприяє творенню та поширенню нових лексем у медійному дискурсі.

Вивчення доцільності лексичних запозичень, правильності їх словотвірного та морфологічного освоєння в українській літературній мові в різні періоди досліджували О.А. Стишов [Стишов 2003], В.М. Фурса [Фурса 2005], Л.М. Архипенко [Архипенко 2005], Н.Ф. Клименко, Є.А. Карпіловська, Л.П. Кислюк [Клименко, Карпіловська, Кислюк 2008], К.Г. Городенська [Городенська 2009; Городенська 2011; Городенська 2013; Городенська 2023], О.О. Тараненко [Тараненко 2015], Я.В. Битківська [Битківська 2019], Г.М. Куцак [Куцак 2024], Л.Ю. Прийма [Прийма 2024] та ін.

Нині спостерігаємо активне наповнення інформаційного простору новітніми запозиченнями, які «вкорінюються» в українську мову на словотвірному рівні. Потрапивши до української мови, вони починають поєднуватися з питомими та запозиченими афіксами. Як зазначає Я.В. Битківська, пристосування до парадигм української мови, а отже, й повноцінне функціонування запозичень на рівні з питомою лексикою є свідченням сили та життєздатності мови-рецептора [Битківська 2019: 64].

Але словотвірна динаміка запозичень залежить насамперед від суспільної потреби в певному слові. Міркуючи над причинами активного словотворення від запозичених основ, варто зауважити, що багато з них потрапляють у мову засобів комунікації через пряму мову, яка часто відзначається розмовністю та неформальністю. Індивідуальне мовлення також спричинює появу словотвірних гібридів.

Слушно зауважувала Н.Ф. Клименко, що однією з особливостей функціонування неозапозичень у сучасній українській мові є те, що вони виявляють словотвірну активність, оминувши етапи граматичного, а часто й фонетичного їх освоєння [Клименко, Карпіловська, Кислюк 2008: 246]. На думку К.Г. Городенської, запозичення досить часто слугують базою для утворення нових похідних одиниць уже на ґрунті української мови, причому переважно за її словотвірними типами та моделями. Одні з них поповнили склад коренів, інші – набір неоморфем і словотворчих неформантів, проте бездумне і неконтрольоване словотвірне освоєння нових слів, основ, аббревіатур та афіксів породжує чимало проблем, у зв'язку із чим

постає запитання про доцільність новоствореного деривата чи його надлишковість, якщо він тільки дублює питому або раніше запозичену одиницю [пор.: Городенська 2009: 5].

Оцінним є твердження Г.М. Куцак про те, що нині мовна практика відображає деяку неоднозначність у сприйманні й адаптуванні запозичень. З одного боку, намагання українського суспільства доєднатися до глобальних процесів у світі спричинює негативну тенденцію – появу значної кількості чужомовних одиниць в українському лексичному корпусі, з іншого – прагнення мовців уживати звичні словоформи зумовлює позитивну тенденцію: використання питомих словотворчих засобів для пристосування іншомовних слів. Це відбувається переважно за допомогою продуктивних формантів з огляду на внутрішні закони сучасної української літературної мови [Куцак 2024: 108].

Беззаперечною ознакою активного словотвірного освоєння новітніх запозичень в українському мовному просторі є їхня здатність утворювати словотвірні гнізда за продуктивними в українській літературній мові словотвірними типами з різними ступенями похідності: *інсайдер – інсайдерський – інсайдерство; таргетинг – таргетований – таргетування; стримінг – стримінговий – стримити; булінг – булінговий – булінгувати – булити; крафт – крафтовий – крафтовик – крафтяр – крафтярство – крафтити*.

Словотвірне освоєвання запозичень в українській мові відбувається переважно за допомогою суфіксального, префіксального способів деривації, осново- та словоскладання. Суфіксація стала одним із найпродуктивніших способів у творенні нових похідних слів. За допомогою додавання питомих словотворчих суфіксів української мови до коренів та основ іншомовні слова інтегруються в граматичну систему, утворюючи від них нові іменники, прикметники, дієслова, й стають активною частиною українського лексикону.

В українському медійному дискурсі серед запозичень переважають іменники, проте похідних лексем від них не так і багато. Невелику кількість іменникових дериватів від основ іншомовних слів та аббревіатур становлять назви осіб за видом занять, характером діяльності, назвою професії, що утворені

за допомогою суфіксів **-ник, -ик, -яр**: *диджитальник* (від англ. *digital*), *есемемник* (від англ. *SMM – Social Media Marketing*), *крафтяр* (від англ. *craft*), *крафтовик* (від *крафтовий*), напр.: *Кажуть: «у діджитальників вихідних немає. Ми завжди в мережі, і зрідка відпочиваємо від інтернет-серфінгу»⁷* (Суспільне, 28.08.2023; <https://surl.lu/kewbyh>, дата звернення: 30.03.2025); *Для бізнесу «есемемник» – це і швець, і жнець, і на дуду грець* (Webpromoeexperts, 04.10.2023; <https://surl.li/srxfgn>, дата звернення: 30.03.2025); *Хто такий есемемник і які його обов'язки* (Гал-інфо, 30.07.2024; <https://surl.li/mtrnuo>, дата звернення: 30.03.2025); *Участь у фестивалі беруть близько 70 крафтярів, які привезли з різних куточків України частинку своєї автентики – якісний крафтовий продукт, який плекають та створюють попри повномасштабну війну в Україні* (Ратуша, 23.09.2023; <https://surl.li/xpirju>, дата звернення: 30.03.2025); *Технологію виробництва віскі крафтовик перейняв у Шотландії* (П'ятий канал, 11.01.2023; <https://surl.lt/oalokr>, дата звернення: 30.03.2025). Проте паралельно з іменником *есемемник* у текстах засобів масової комунікації трапляється ще й *есемемщик*, що свідчить, на жаль, про вплив російської словотвірної традиції, де суфікс **-щик** є досить продуктивним, пор.: *Хто, як не есемемщик, має щодня постити все нові й нові картинки в соцмережі?* (Webpromoeexperts, 28.07.2020; <https://surl.cc/ouhlhw>, дата звернення: 30.03.2025); *Так ось «есемемщик» dbae про репутацію компанії в соцмережах* (Webpromo, 07.09.2023; <https://surl.li/tataii>, дата звернення: 30.03.2025). Очевидним є те, що автори журналістських текстів частіше надають перевагу нормативній назві *есемемник*.

Активно взаємодіє із запозиченими основами, а іноді з похідними від них словами, суфікс **-ств-**, унаслідок чого постали нові абстрактні іменникові назви: *крафтяр – крафтярство*, *іміджмейкер – іміджмейкерство*, *інсайдер – інсайдерство*, *інфлюенсер – інфлюенсерство*, *фрирайдер – фрирайдерство*. Напр.: *Не кидає фермер і сирне крафтярство* (Волинська служба новин, 21.10.2023; <https://surl.li/wtaior>, дата звернення:

⁷ Речення-ілюстрації подаємо так, як їх зафіксували українські інформаційні джерела, у яких, на жаль, є порушення чинних фонетичних та правописних норм.

ня: 30.03.2025); *Проблема інсайдерства* мультикультурна та інтернаціональна (Mirobase, 09.08.2022; <https://surl.lu/naaszr>, дата звернення: 30.03.2025).

Окрему групу іменників, яка нині активно поповнюється новотворами, становлять лексеми на позначення абстрактних понять, що утворені від дієслів із чужомовними основами за допомогою суфікса **-ни-**: *кешувати* – *кешування*, *таргетувати* – *таргетування*, *тегувати* – *тегування*, *брендувати* – *брендування*. Напр.: *Хоча іноді можуть підгальмовувати лише окремі сторінки, де вимкнено кешування* (AIN, 23.10.2023; <https://surl.li.cc/zhmszu>, дата звернення: 30.03.2025); *Заборона розповідає про нові правила налаштування таргетування у Facebook та Instagram* (Заборона, 12.11.2021; <https://surl.li/eiiqms>, дата звернення: 30.03.2025); *Meta прибере функцію розпізнавання обличчя і тегування фотографій з Facebook* (Заборона, 04.11.2021; <https://surl.li/mgpnqe>, дата звернення: 30.03.2025).

Одним із найпродуктивніших у творенні нових відносних прикметників від запозичених основ іменників є суфікс **-ов-**: *клінінг* – *клінінговий*, *стрімінг* – *стрімінговий*, *хаб* – *хабовий*, *челендж* – *челенджовий*, *лаундж* – *лаунджовий*, *айфон* – *айфоновий*. Вони виражають словотвірне значення «такий, що стосується (має стосунок до) предмета чи явища, названого твірним іменником». Напр.: *Активісти «Києве, мій» оголосили збір коштів на клінінговий пристрій майже за 600 тисяч* (Київ 24, 04.10.2021; <https://surl.li/urlmcj>, дата звернення: 30.03.2025); *Український стрімінговий сервіс Megogo слідом за топобанк, «Новою Поштою» й десятками інших бізнесів пішов у Польщу* (Форбс Україна, 17.02.2023; <https://surl.li/sdhhlh>, дата звернення: 30.03.2025); *Укрзалізниця розробила новий хабовий маршрут до Варшави та зворотно* (Укрінформ, 03.05.2022; <https://surl.li/nxrrpc>, дата звернення: 30.03.2025); *«Сьогодні ми переживаємо «челенджовий» для нашого суспільства та особливо динамічний для нашого бізнесу період», – Степан Танасійчук, засновник і CEO Stfalcon* (AIN, 18.04.2023; <https://surl.li/ibxlua>, дата звернення: 30.03.2025); *У нас є кілька таких композицій. Можливо, все це зведемо в купу і буде лаунджовий блок на наших концертах», – сказав фронтмен гурту Жадан і Собаки* (NV, 05.10.2023; <https://surl.lu/aciuyc>, дата звернення:

30.03.2025). Дослідники пояснили широке використання суфікса **-ов-** для творення гібридних прикметників тим, що в нього «чіткіша, послідовніша, ніж у суфікса **-н-**, сполучуваність зі структурними та семантичними типами іншомовних іменникових основ, передусім з основами абстрактних іменників термінного характеру на **-инг / -інг**, і тому, що він уможливило цілковите входження без будь-яких морфонологічних змін до складу відсубстантивних загальновідносних прикметників твірних іменникових основ на приголосний» [Городенська 2023: 96].

У творенні відносних прикметників продуктивним є також словотворчий суфікс **-ськ-**, що поєднується переважно з іменниковими назвами осіб за професійними ознаками: *інсайдер – інсайдерський, блогер – блогерський, промоутер – промоутерський, інфлюєнсер – інфлюєнсерський*. Напр.: *У Києві відбулася перша масштабна українська конференція блогерської індустрії* (ТиКиїв, 28.08.2023; <https://surl.li/dcuuds>, дата звернення: 30.03.2025); *Інфлюєнсерський маркетинг став невід'ємною частиною сучасної стратегії цифрового маркетингу* (Сplashka, 06.06.2024; <https://surl.li/sldzfe>, дата звернення: 30.03.2025). Поєднання з такими назвами вможливило, на думку К.Г. Городенської, також «морфонологічний чинник, а саме те, що твірні іменникові основи закінчуються переважно фонемою **/р/**, з якою може сполучатися цей суфікс без будь-яких морфонологічних змін» [Городенська 2023: 99].

Так само активно використовують для утворення прикметників від запозичених основ іменників суфікс **-н-**, що зумовлено його широкими морфонологічними можливостями: *квадрокоптер – квадрокоптерний, інстаграм – інстаграмний, байрактар – байрактарний, андроїд – андроїдний, аутсорс – аутсорсний*. Напр.: *Ігор Клименко, студент з України, який захоплюється підвищенням обізнаності та вирішенням глобальної проблеми наземних мін, розробив «квадрокоптерний міношукач»* (Укрінформ, 21.09.2022; <https://surl.li/cyazxl>, дата звернення: 30.03.2025).

Крім прикметників, що утворені від запозичених слів та основ і які не суперечать нормам сучасної української літературної мови, у медійних текстах, на жаль, натрапляємо на

так звані «модні» слова, які лише засмічують інформаційний простір і є абсолютно недоречними, напр.: *геймлений*, *фандрейзинговий* тощо. Прикметник *геймплейний* утворено від англійського словосполучення *game play* (означає «грати у гру») додаванням питомого суфікса *-н-*. Напр.: *GSC Game World опублікувала новий геймплейний трейлер S.T.A.L.K.E.R 2: Heart of Chernobyl* (УНІАН, 08.11.2024; <https://surl.li/htdyqt>, дата звернення: 30.03.2025). В українському лексиконі вже є слово, що має таке саме лексичне значення – це прикметник *ігровий*. Якщо в наведеному реченні замінимо *геймплейний* на *ігровий*, то воно не зазнає жодних змістових втрат, натомість позбудеться складного для усвідомлення й читання іншомовного за зовнішньою формою слова *геймплейний*.

Прикметник *фандрейзинговий* утворений додаванням українського суфікса *-ов-* до англізма *фандрейзинг* (*fundraising* – збір грошей). Він поширений у медійних текстах, пор.: *Діджейка з Данії запустила фандрейзинговий проєкт на підтримку України* (Basilik Media, 21.07.2023; <https://surl.li/ggxxggw>, дата звернення: 30.03.2025); *Як максимізувати фандрейзинговий потенціал: комунікація, етапи та потреби інвестора* (Спека Медіа, 12.10.2023; <https://surl.li/podigl>, дата звернення: 30.03.2025); *З такою метою у травні 2022 року ми запустили фандрейзингову платформу UNITED24, – говорить Михайло Федоров* (Укрінформ, 27.09.2024; <https://surl.li/xfxwar>, дата звернення: 30.03.2025). На перший погляд, прикметник *фандрейзинговий* співвідносний з відомим прикметником *фінансовий*, оскільки має прямий стосунок до грошей, однак його семантика дещо вужча і пов'язана із залученням коштів, їх збором, буквально означає «піднімання, збільшення», адже *raising* у перекладі із англійської – «збільшення, зростання, піднімання». На сайті «Словотвір» (<https://slovotvir.org.ua/words/fandraizyng>) знаходимо такі замітники слова *фандрейзинг* – *складчина*, *коштовзбір*, *коштонідйом*, *збір коштів*, *залучення фінансування*, *щедрування*. Деякі замітники, як-от *щедрування*, мабуть, недоречні, адже мають іронічне звучання, а деякі не відповідають принципу мовної економії, зокрема *залучення фінансування*, *збір коштів*. Оскільки лексему *коштовзбір* утворено складанням питомих основ, то новий прикметник

коштовзбірний не суперечить нормам українського словотворення й органічно може замінити прикметникову лексему *фандрейзинговий*, утворену від чужомовного слова.

Дієслівні деривати від нових запозичених основ становлять кількісно найменшу груп новотворів. Позаяк запозичення з англійської мови приходять в українську переважно у статусі іменників [Клименко та ін. 2008: 73], то утворені від них нові дієслова є відсустантивними.

Більшість із таких дієслів, як і питомі відіменникові дієслова, утворено за допомогою суфікса *-ува-*, який виконує функцію дієслівної транспозиції і надає дериватам, залежно від їхнього лексичного значення, словотвірного значення діяльності, дії чи стану, зміст яких визначає іменник-мотиватор: *кеш* – *кешувати*, *інсталяція* – *інсталювати*, *тег* – *тегувати*, *таргет* – *таргетувати*, *бренд* – *брендувати*. Напр.: *Ми можемо рекомендувати браузеру **кешувати** ресурси, які повторно використовуються на інших сторінках сайту* (Я тестую, 27.04.2021; <https://surl.li/хутгуп>, дата звернення: 30.03.2025); *Але у диджиталі такі жертви марні – ви можете просто **таргетувати** кампанію на рибалок, сегментувати їх за готовністю до купівлі і не витратити ресурси на тих, для кого пропозиція неактуальна* (Спека Медіа, 22.08.2022; <https://surl.li/bdygzm>, дата звернення: 30.03.2025).

Г.М. Куцак вирізнила з-поміж дериватів своєрідно марковані дієслова, утворені від англізмів на *-инг-* / *-інг-*, які в українській мові сполучаються з питомим продуктивним дієслівним суфіксом *-ува-* [Куцак 2024: 108]. У сучасній українській пресі така тенденція зберігається, пор.: *булінг* – *булінгувати*, *майнінг* – *майнінгувати*, *онбординг* – *онбордингувати*. Проте паралельно з ними в текстах українських засобів комунікації часто вживають спільнокореневі дієслова із суфіксом *-и-*, пор.: *булінгувати* і *булити*, *майнінгувати* і *майнити*, *онбордингувати* і *онбордити*. Напр.: *З якими найгострішими проблемами зіштовхуються українські емігранти в Європі, зокрема в Англії та в Польщі і чому таку велику кількість українських учнів щодня жорстоко **булінгують** і цькують в іноземних школах?* (Слово про слово, 09.07.2023; <https://surl.li/cc/ухtwgz>, дата звернення: 30.03.2025); *Луцьким школярам розповіли, що «булити» –*

не круто! (Волинські новини, 03.03.2019; <https://surl.lu/fijeer>, дата звернення: 30.03.2025); *Я майнінгував за допомогою графічного процесора до «The Merge»* (BINANCE SQUARE, 20.02.2024; <https://surl.cc/ghdgl>, дата звернення: 30.03.2025); *Чи можна майнити криптовалюту на ноутбуці?* (ІТС, 06.11.2024; <https://surl.lu/ntnbdu>, дата звернення: 30.03.2025); *Ви можете повертати, наймати та онбордингувати нових працівників, проводити офбординг* (Get Guru, 10.07.2025; <https://surl.lu/uijcbg>, дата звернення: 30.03.2025); *Як онбордити людей під час війни?* (Економічна правда, 18.07.2022; <https://surl.li/qbmbmj>, дата звернення: 30.03.2025).

Дещо обмеженіше утворюють від англізмів, дієслова за допомогою суфікса **-и-**, який виражає дію, стан або процес, що відбувається постійно: *овертайм* (від англ. *overtime* – додатковий час) – *овертаймити*, *гейт* (від англ. *hate* – ненависть) – *гейтити*. Напр.: *Якщо це стартап, то команда там менша, робота більш швидка, але процеси не налагоджені, і доводиться овертаймити* (Форбс Україна, 07.01.2022; <https://surl.lu/ixflos>, дата звернення: 30.03.2025); *В соціальних мережах фанати почали відверто гейтити футболіста* (Українська правда, 10.11.2024; <https://surl.li/ajgzns>, дата звернення: 30.03.2025).

У медійних текстах зафіксовано вживання дієслів *спойлерити* і *спойлити* як однакових за лексичним значенням, але це неправильно, тому що їх утворено від різних основ: *спойлер* (від англ. *spoiler* – інформація про книгу, фільм, відеогру, музичний альбом тощо, яка розкриває сюжет), *спойл* (від англ. *spoil* – псувати), пор.: *Як діяти, коли друг / подруга постійно спойлерить?* (Сихів Медіа, 19.01.2022; <https://surl.li/vmvwaq>, дата звернення: 30.03.2025); *В певний момент долі цих моїх жінок переплітаються, і так – не читайте кінець відразу, щоб не спойлити, хто вбивця, – коментує письменниця Ірена Карпа* (ТСН, 07.03.2019; <https://surl.lu/twotvo>, дата звернення: 30.03.2025).

Ще одну групу похідних становлять активно вживані в українських медійних текстах дієслова, утворені від чужомовних власних назв пошукових систем і соціальних мереж за допомогою суфікса **-и-**: *гуглити* – від англ. *Google*, *інстаграмити* – від англ. *Instagram*, *шазамити* – від англ. *Shazam*, *тві-*

терпиту – *твітиту* – від англ. *Twitter*; *фейсбучити* – від англ. *Facebook*. Напр.: *Чи почали українці більше гуглити українською?* (Спека Медіа, 28.06.2022; <https://surl.li/lbiksd>, дата звернення: 30.03.2025); *Відкласти телефон подалі та не інстаграмити святкову вечерю* (Детектор Медіа, 31.12.2016; <https://surl.lt/dзахсх>, дата звернення: 30.03.2025); *Google Assistant навчився «шазамити» пісні за мотивами або насвистуванням* (24 канал, 16.10.2020; <https://surl.li/wtvzcl>, дата звернення: 30.03.2025); *Папа Римський почав «твітерити»* (ТСН, 13.12.2012; <https://surl.li/cc/qmoitd>, дата звернення: 30.03.2025); *Час твітити ці фотографії з високою роздільною здатністю* (Укрінформ, 22.04.2024; <https://surl.li/rwyini>, дата звернення: 30.03.2025); *Жити в Києві – це «фейсбучити» українською* (Вечірній Київ, 08.11.2017; <https://surl.lt/xflpoi>, дата звернення: 30.03.2025).

У мові засобів масової комунікації знаходимо й поодинокі дієслівні лексеми з формантами **-изува-** / **-ізува-**, **-фікува**: *диджиталізувати, токенизувати, автентифікувати, мініфікувати* тощо, напр.: *В Україні хочуть диджиталізувати кожне міністерство – віце-прем'єр* (УНІАН, 09.06.2020; <https://surl.li/ulqeuј>, дата звернення: 30.03.2025); *Як токенизувати власну картку у сервісі* (Portmone, 16.07.2021; <https://surl.li/owrkmk> (дата звернення: 30.03.2025); *Відправники масових листів повинні будуть автентифікувати їх* (Bazilik Media, 06.10.2023; <https://surl.lt/ewbyud>, дата звернення: 30.03.2025); *Важливо не лише мініфікувати JS-файли, а й правильно підключити їх на сайті* (AIN, 23.10.2023; <https://surl.li/cc/zhmszu>, дата звернення: 30.03.2025).

Отже, суфіксація є одним із важливих способів пристосування чужомовних лексем до словотвірних норм сучасної української літературної мови. Їх адаптують переважно за допомогою питомих словотвірних суфіксів. Для утворення нових іменників на позначення осіб за видом діяльності та професією використовують суфікси **-ник**, **-яр**, **-ик**, у творенні абстрактних іменникових назв продуктивними є суфікси **-ств-**, **-нн-**. Із запозиченими основами поєднуються прикметникові суфікси **-ов-**, **-ськ-** та **-н-**. У творенні дієслів від нових запозичень найактивнішими і найпродуктивнішими є дієслівні суфікси **-ува-** та **-и-**.

Нерідко трапляються у медійних текстах словотвірні варіанти – слова, утворені від тих самих основ, але за допомогою різних суфіксів.

Архипенко Л.М. Іншомовні лексичні запозичення в українській мові: етапи і ступені адаптації (на матеріалі англіцизмів у пресі кінця ХХ – початку ХХІ ст.: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Харків, 2005.

Битківська Я. Словотвір англіцизмів у підсистемі українського дієслова. *Українознавчі студії*. 2019. Вип. 20. С. 64–70. <https://doi.org/10.15330/ukrst.20.64-70>

Городенська К.Г. Нові запозичення і новотвори на тлі фонетичної і словотвірної підсистем української літературної мови. *Українська термінологія і сучасність*. Київ: КНЕУ, 2009. Вип. 8. С. 3–9.

Городенська К.Г. Нові тенденції та явища у творенні гібридних відсубстантивних загальновідносних прикметників. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія*. 2023. Вип. 2(50). С. 95–101. [https://doi.org/10.24144/2663-6840.2023.2.\(50\).95-101](https://doi.org/10.24144/2663-6840.2023.2.(50).95-101)

Городенська К.Г. Нові явища та процеси в українському словотворенні: динаміка чи деструкція словотвірних норм? *Українська мова*. 2013. Вип. 2(46). С. 3–12.

Городенська К.Г. Соціолінгвістичні аспекти грамагичного освоєння нових запозичень в українській літературній мові. *Наукові записки Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка. Проблеми гуманітарних наук*. 2011. Вип. 26. С. 4–13.

Кислюк Л.П. Освоєння англізмів в українській інтернет-комунікації. *Термінологічний вісник*. 2017. Вип. 4. С. 245–252.

Клименко Н.Ф., Карпіловська Є.А., Кислюк Л.П. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі. Київ: Вид. дім Дмитра Бураго, 2008.

Куцак Г.М. Основні тенденції у словотвірному освоєнні новітніх запозичень для позначення дій і станів в українській літературній мові ХХІ ст. *Українська мова*. 2024. Вип. 2(90). С. 105–120. <https://doi.org/10.15407/ukrmoiva2024.02.105>

Прийма Л.Ю. Грамагичне освоєння англійських запозичень в українській мові початку ХХІ століття: дис. ... докт. філософії. Полтава, 2024.

Стишов О.А. Динамічні процеси в лексико-семантичній системі та словотворі української мови кінця ХХ ст. (на матеріалі мови засобів масової інформації): дис. ... докт. філол. наук. Київ, 2003.

Тараненко О.О. Актуалізовані моделі в системі словотворення сучасної української мови (кінець ХХ–ХХІ ст.). Київ: Вид. дім Дмитра Бураго, 2015.

Фурса В.М. Семантико-граматичне та словотвірне освоєння невідміюваних імен. Київ: Ін-т української мови НАН України, 2005.

REFERENCES

Arkhypenko, L. (2005). Foreign lexical borrowings in the Ukrainian language: stages and degrees of adaptation (on the material of anglicisms in the press of the late 20th – early 21st centuries): Autoref. Dis. Cand. Philol. Science. Kharkiv (in Ukr).

Bytkivska, Ya. (2019). The lexicon of anglicisms in the subsystem of the Ukrainian verb. *Ukrainoznavchi studii*, 20, 64–70 (in Ukr). <https://doi.org/10.15330/ukrst.20.64-70>

Fursa, V. (2005). Semantic-grammatical and word-forming learning of indeclinable nouns. Kyiv: Instytut Ukrainsoi movy NASU (in Ukr).

Horodenska, K. (2009). New borrowings and innovations against the background of the phonetic and word-forming subsystems of the Ukrainian literary language. *Ukrainian terminology and modernity*, 8, 3–9 (in Ukr).

Horodenska, K. (2013). New phenomena and processes in Ukrainian word formation: dynamics or destruction of word-formation norms? *Ukrainian language*, 2, 3–12 (in Ukr).

Horodenska, K. (2023) New trends and phenomena in hybrid de-substantive relative adjectives. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Philology*, 2(50), 95–101 (in Ukr). [https://doi.org/10.24144/2663-6840.2023.2.\(50\).95-101](https://doi.org/10.24144/2663-6840.2023.2.(50).95-101)

Horodenska, K. (2011). Sociolinguistic aspects of the grammatical development of new borrowings in the Ukrainian literary language. *Scientific notes of Drohobych Ivan Franco State Pedagogical University. Problems of humanitarian sciences*, 26, 4–13 (in Ukr).

Klymenko, N., Karpilovska, Y., & Kysliuk, L. (2008). *Dynamic processes in the modern Ukrainian lexicon: Monograph*. Kyiv: Vyd. dim Dmytra Buraho (in Ukr).

Kutsak, H. (2024). The main trends in the word-formative adaptation of the latest borrowings to denote actions and states in the Ukrainian literary language of the 21st century. *Ukrainian language*, 2(90), 105–120 (in Ukr). <https://doi.org/10.15407/ukrmova2024.02.105>

Kysliuk, L. (2017). Adaptation of anglicisms in Ukrainian internet communication. *Terminological bulletin*, 4, 245–252 (in Ukr).

Pryima, L.Yu. (2024). Grammatical Adaptation of English Borrowings in the Ukrainian Language at the Beginning of the 21st c.: Autoref. Dis. Doct. Philosophy Science. Kyiv (in Ukr).

Styshov, O. (2003). Dynamic processes in the lexical-semantic system and word formation of the Ukrainian language at the end of the 20th century (on the material of the language of mass media): Autoref. Dis. Doct. Philol. Science. Kyiv (in Ukr).

Taranenko, O. (2015). Updated models in the word-formation system of the modern Ukrainian language (late 20th – 21st centuries). Kyiv: Vyd. dim Dmytra Buraho (in Ukr).

Стаття надійшла до редакції
11.04.2025

Прийнято до друку 25.05.2025

Статтю опубліковано 29.09.2025

Received 11.04.2025

Accepted for publication

25.05.2025

Published on 29.09.2025

Olesia Hordiienko

SUFFIXAL ADAPTATION OF NEO-BORROWINGS IN UKRAINIAN MASS MEDIA

The article explores the issues related to the adaptation of the latest loanwords that are entering or have already entered the Ukrainian language space through word formation. The specificities of creating new derivative words from foreign lexemes by suffixation have been elucidated.

Productive specific suffixes have been identified, with the help of which new nouns, adjectives, and verbs are formed, which are actively used in the mass media. The study presents formants what used to create new words, especially nouns denoting the names of persons belonging to certain professions, the suffixes **-ник**, **-ик** and **-яр** are most often used; for creating abstract names, the suffixes **-ств-**, **-ни-** are productive. For adjective derivatives, the addition of the suffixes **-ов-**, **-ск-**, and **-н-** to borrowed bases is characteristic. Among the verb formations, the suffixes **-и-** and **-ыва-** are active in producing derivatives.

It is noted that in journalistic texts, among neologisms, word-forming variants are often found – words formed from the same roots, but with the help of different formants. Those hybrid lexemes, formed mainly from anglicisms, whose use in modern Ukrainian mass media discourse is not justified, are also presented.

Key words: neo-borrowings, anglicisms, word-formation adaptation, словотвірне освоєння, suffixation, suffix, formant.